Sisäministeriö
Inrikesministeriet

22.12.2022 22-2927

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

HE 253/2022 vp

Sisäministeriön asiantuntijalausunto

1 Asia

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt 14.12.2022 sisäministeriöltä kirjallista asiantuntija-lausuntoa seuraavassa asiassa:

> *HE 253/2022 vp; hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteisistä tutkintaryhmistä annetun lain (JIT-laki) 6 §:n muuttamisesta.*

Lausunto tuli antaa viimeistään 10.1.2023 klo 12.

Hallituksen esitykseen sisältyvällä lakiehdotuksella ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevan JIT-lain 6 §:ää. Säännöksellä on aikanaan pantu täytäntöön neuvoston puitepäätöksen 2002/465/YOS (JIT-puitepäätös) 1 artiklan 10 kohdan vaatimukset. Nyt säännökseen lisättäisiin uusi 4 momentti, joka vastaisi sisällöllisesti JIT-puitepäätöksen 1 artiklan 10 kohdan muutoksia.[1]

Hallituksen esityksen säännöskohtaisten perusteluiden mukaan uutta momenttia sovellettaisiin henkilötietojen käsittelyyn, jos tutkintaryhmän toiminnassa saatuja tietoja käytettäisiin muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten tutkintaryhmä on perustettu. Momentin mukaan kyseisessä tapauksessa henkilötietoja saisi käsitellä ainoastaan henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain ja erityisesti sen 5 §:n 1 ja 2 momentin ja 10 §:n 1 momentin mukaisesti. Muutoksen myötä pykälä olisi yhdenmukainen tietosuojalainsäädännön vaatimusten kanssa.[2]

2 Lausunto

Tarvetta lain muutokselle perustellaan muun muassa seuraavilla keskeisillä seikoilla.[3]

> *JIT-puitepäätöksen muuttamista koskeva direktiivi[4] edellyttää kuitenkin muutosta JIT-lain 6 §:ään, joka sisältää voimassa olevaa puitepäätöstä vastaavat säännökset tietojen käyttöä koskevista rajoituksista. Puitepäätökseen lisätty viittaus rikosasioiden tietosuojadirektiiviin on aineellinen viittaussäännös. Vaikka Suomessa rikosasioiden tietosuojalakia sovellettaisiin 10 artiklan 1 kohdan b–d alakohdassa tarkoitettuihin tarkoituksiin ilman eri säännöstä, jos tiedot sisältävät henkilötietoja, voimassa olevat 6 §:n säännökset tarkoittavat rikosasioiden tietosuojalaista poikkeamista siten, että tietosuojan taso ei vastaa rikosasioiden tietosuojadirektiivin edellyttämää vähimmäistasoa.*

Hallituksen esityksessä lainmuutoksen vaikutuksia on arvioitu muun muassa seuraavasti.[5]

---

[1] HE 186/2002 vp, s. 15 ja HE 253/2022 vp, s. 7–8. Huom. nyt käsiteltävän HE:n yleisperusteluissa (kohta 4.1) viitataan JIT-puitepäätöksen 10 artiklaan. Todellisuudessa perusteluilla tarkoitetaan JIT-puitepäätöksen 1 artiklaa tai 1 artiklan 10 kohtaa.

[2] HE 253/2022 vp, s. 8–9.

[3] HE 253/2022 vp, s. 6.

[4] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/211 neuvoston puitepäätöksen 2002/465/YOS muuttamisesta.

[5] HE 253/2022 vp, s. 7–9.

Yhteisiin tutkintaryhmiin osallistuvia toimivaltaisia viranomaisia koskevat jo täysimääräisesti rikosasioiden tietosuojalain säännökset, joilla rikosasioiden tietosuojadirektiivi on pantu täytäntöön. Ehdotetusta lainmuutoksesta ei seuraisi uusia velvoitteita.

Ehdotuksesta voisi aiheutua toimivaltaisille viranomaisille vähäistä lisätyötä, joka seuraisi mahdollisesta rekisterinpitäjien tarpeesta tarkistaa ohjeitaan, jotka koskevat tiedonluovutuksiin sovellettavia rajoituksia ja niistä ilmoittamista tietojen vastaanottajille. Vaikutusta aiheutuisi kuitenkin vain siinä tapauksessa, että henkilötietojen käyttöön liittyviä rajoituksia ei ole huomioitu tältä osin rikosasioiden tietosuojalain täytäntöönpanon yhteydessä.

Sisäministeriö yhtyy edellä lausuttuun ja katsoo, että lakiehdotus on kokonaisuutenakin *vakuuttavasti perusteltu ja tarpeellinen.*

Sisäministeriö arvioi, että ehdotetun lainmuutoksen *toiminnalliset vaikutukset ovat sisäministeriön hallinnonalalla vähäisiä*. Merkityksellisiä negatiivisia vaikutuksia ei ole tiedossa.

Suomi osallistuu vuosittain muutamaan yhteiseen tutkintaryhmään. Kyseessä on tärkeä esitutkinta- ja syyttäjäviranomaisten kansainvälisen yhteistyön muoto, vaikkakin määrällisesti tarkastellen muita yhteistyömuotoja käytetään huomattavasti enemmän ja säännönmukaisemmin. Kun huomioidaan sisäministeriön hallinnonalan toiminta ja resurssien käyttö kokonaisuutena, sisäministeriö arvioi, että lainmuutoksen soveltamisalaan kuuluvat tilanteet realisoituisivat käytännössä varsin harvoin.

Edellä mainituilla perusteilla *sisäministeriö kannattaa lakiehdotusta*.

Poliisiylitarkastaja Sami Nevalainen

Liitteet -

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi Sisäministeri Krista Mikkonen
Sisäministeriö, valtiosihteeri Akseli Koskela
Sisäministeriö, erityisavustaja Mikko Jalo
Sisäministeriö, erityisavustaja Tiina Kivinen
Sisäministeriö, erityisavustaja Jukka Vornanen
Sisäministeriö, kansliapäällikkö Kirsi Pimiä
Sisäministeriö, johtava asiantuntija Katarine Lindstedt
Sisäministeriö, johdon sihteerit Landström, Söderman ja Priha
Sisäministeriö, osastopäällikkö Tomi Vuori
Sisäministeriö, poliisijohtaja Stefan Gerkman
Sisäministeriö, SM_VP_Oikeusasiat
Sisäministeriö, SM_VP_Poliisiosasto